

A FAJI GONDOLAT A TÖRTÉNELEMBEN. A faji gondolat nem első ízben jelenik meg a történelemben Hitlerékkal. Más és más fogalmazásban találkozunk e gondolattal mindig az osztályharcok történetében. Az antik korban, amelynek termelésére és közgazdaságára a rabszolga munka a legjellemzőbb, az idegen területek meghódításának kérdése újabb rabszolgák meghódításának a kérdésével volt azonos. A régi görögök viszont a rabszolgaságot azzal igazolták, hogy az általuk legyőzött barbárok testileg és lelkileg alacsonyabb rendűek náluk s ezért minden további nélkül kezelhetők rabszolgákként. Akkoriban nem a vérre hivatkoztak, hanem a „test nedveire“, amelynek összetétele az ember egész állapotára (tehát a fájára is) irányadó.

A történelem feudális szakaszában az élet lényegében vallásosan meghatározott; a társadalmi vonatkozások és feszültségek jelentkezése hierarhikus, egyházi és vallásos. Faji kérdést az egyház nem ismert, mert hiszen minden fajtát és népet egyedül boldogító kebelében igyekezett egyesíteni. Csak utólag, jó pár száz évvel később, jelentkezik a Luther-féle reformáció, mint az északi ellenállás gyümölcse a déli-római sülyedéssel szemben, holott a valóságban nem egyéb mint a kezdődő polgári fejlődés ideológiai kifejezése.

A faji kérdést modern formájában először a kezdődő felvilágosodás, vagyis a vallási befolyás megtörése s a polgári uralom ideológiai előkészítése és bevezetése veti föl. A kapitalizmus jól tudja, hogy nem a tulsó, hanem az innenső világról való. Ezért magyarázza mindaddig, amíg emelkedőben van, mindaddig amíg a feudális rend korlátai ellen kell küzdenie a természet és a társadalom folyamatait „észszerűen“ és nem misztikusan. Csak amikor a tőkés termelési mód és gazdaság „ész“ gondolata az előbbieket belső ellenmondásain megtöri, menekül a kapitalizmus a misztika körébe.

Hume, Kant és Herder (a XVIII. században) ismételten foglalkoztak a nemzeti tulajdonságok kérdésével s megállapították az ember „vele született sajátosságait“. Azonban már Herder rámutatott arra, hogy a faj nem abszolút s „még az Európába telepített szerencsen is“, jóllehet fekete marad, megváltozik.

A XVIII. század elején, a francia feudális nemesség és forradalmi polgárság harcai közt jelenik meg először az osztályérdekek alapján értelmezett rasszizmus. Boulainvilliers gróf a francia nemesség rendi privilégiumait a francia nemességnek a frank-hódítóktól való származásával magyarázza, míg a harmadik rend a meghódított rómaiak és gallusok ivadékai. Alfréd Rosenberg is így ír a *Mythus des XX. Jahrhunderts* című könyvében. A protestáns hugenották a régi frankok ivadékai s ezek kiirtásával Franciaország a faji romlás útjára került.

A modern fasiszta fajelméletek atyja ugyancsak francia s mert ez a francia — gróf, ezért a nemzeti szocializmus nyugodtan nevezheti germán hódítónak. Ez a francia gróf *Gobineau*. Boulainvilliers óta Goubineau-ig az idő természetesen változott. A harmadik rend mögött felsorakozott a negyedik. *Gubineau*, akinek könyve *A fajok egyenlőtlenségéről* (pontosan: *Essai sur l'inégalité des races*) 1853-ban jelent meg, Boulainvilliers feudális teóriáját a közben felfedezett indogermán (árja) nyelvtudomány s a Darwin-féle származási elv révén lényegesen kiszélesítette, egyenes politikai érrel a negyedik rend ellen. A polgárság ebben az elméletben abban a nagy megbecsülésben részesül, hogy a nemesekkel együtt árja származású. A negyedik rend viszont alacsonyrendű. Cél: a feudalizmus megmentése a nemesség és a polgárság szövetségével a negyedik rend elleni közös harc révén. Az árjakat így *Gobineau* emelte paizsra. Egyedül az árjak nemes és hősi lények. Az árjakat viszont a

hajszinéből, az orr és fej alkatából és a teremtő szellemből lehet megismerni. A fajok egyenlőtlensége a történelem hajtó mozzanataként szerepel s ezzel először szegeződik szembe az osztaályharc gondolatával egy olyan elmélet, amely az osztaályharcnak a világból való kiküszöbölésének álarca mögül lényegében a két osztály közti harc eszköze.

Gobineau elmélete francia részről csakhamar kiegészítést nyert. A kiegészítő: *Vacher de Lapouge*, aki annak a ténynek a következtében, hogy az árja, jólehet nyelvtudományi, de egyáltalán nem faji fogalom, megkonstruálta az északi faj fogalmát, amibe azután beiktatta mindazokat a kitüntető jegyeket, amelyek eddig az árjakat díszítették. Hogy épp franciák voltak azok, akik először a faji gondolat mai fogalmazását megadták, az egyáltalán nem véletlen. Franciaország volt az első európai állam, amely polgári forradalmon ment keresztül, s amelynek ugyanakkor először volt városi-polgársága. Franciaország érte meg először mint polgári állam a fejlődő tőkés rend minden feszültségét a rákövetkező negyedik rend nyomása alatt.

A német fasizmus fajteoretikusainak ünnepelelt atyja az angol származású németté adoptált *Houston Stewart Chamberlain*, aki szintén az előbb említett franciákra támaszkodik.

Chamberlain fő munkájában (*Die Grundlagen des XIX. Jahrhunderts*. 1892.) kijelenti, hogy a hosszú koponyájú, szőkehajú és kékszemű germánok a világ egyedüli kulturateremtői. Bárhol keletkeztek a történelemben kulturális értékek, azokat germán erők hozták létre. Így a régi görögöket, a régi hindukat, a régi rómaiakat, röviden mindent, ami valaha valahol a föld kerekészen hősöket és teremtő személyeket hozott létre a germánságnak, vagy legalább is germán befolyásnak tulajdonítja. Ebből adódik a jelenkor számára a germán (értsd német) világuralmi tervek igazolása. A nem germán ellen-faj a zsidó, akiket röviden szemítáknak nevez, jólehet a szemita fajta képtelenség. A zsidó faji befolyás megszüntetése Chamberlain szerint minden belső és külső baj végét jelenti. A belső szűkség kiküszöbölését a „destruktív“ erők és a spekuláció megszüntetésével, a külső szűkség kiküszöbölését pedig a germán hősi szellem visszaállításával, mely utóbbi természetesen csak tiszta vérből keletkezhet, véli elérni. Így kapcsolódik össze a belső osztaályharc szűkségsége az imperialista akcióval.

A faji gondolat nemcsak Európában aktuális ma. Amerikának is megvannak a maga fajteoretikusai. *Madison*, *Grat* és *Lothrop Stoddard* számára a négerek egyáltalán nem emberek s a fekete bőrszín valami Kain-bélyeg a szemükben. Politikai és társadalmi tartalma világos ennek az elméletnek. A gyarmati rabszolgatartók szorongva vigyáznak arra, hogy az olcsó munkaerőt el ne vadszék s a fehér és színesbőrű munkások között az egységfrontot megakadályozzák. (R. K.)

A HÁBORU ESZTÉTIKÁJA. Pár héttel ezelőtt Rómában az olasz tudományos akadémia rendezésében nemzetközi jellegű kongresszus zajlott le, melynek tárgya a mai színház problémája volt. Itt hangzottak el *Marinetti* szavai, amelyekben a színház hivatásául a háború esztétikájának tudatosítását jelölte meg. Szerinte u. i. a háború az élet örökkévaló jelensége, az ember hősi jellemének legmagasabb kifejezése, bátor és férfias vállalkozás, dicsőséges nagy eszméért. A béke viszont mozdulatlan-ság, petyhüdség, halál. A háborúnak ez a felmagasztosítása nem Marinetti költői ihletének sajátos terméke, hanem visszaterő ismétlése a háború „acélfürdő“ legendájának, melyet időnként felmelegítenek, hogy az áldozat a hősi lét mámorával pusztuljon el benne. A militarista *Bernhardi* tábornok s a „haladó“ szociológus *Steinmetz* írásaiban egy-